

VASTEN 2019: 24 MAART – DERDE ZONDAG VAN DE VASTEN

Bezinning 4

Lezingen: Ex. 1 – 8a.13 – 15; Ps. 103 (102); I Kor. 10. 1 – 6. 10 – 12; Lk. 13 – 1 - 9

Tweede adem – Oproep tot verantwoordelijkheid nemen

Roepen in de woestijn. We kennen allemaal dat gevoel. Niemand hoort je, niemand luistert. Als we tot een gesprek komen, vinden we ook een tweede adem. Bovendien kunnen we met die tweede adem opnieuw een oproep doen, opnieuw beginnen en opnieuw geloven. Wij horen dat Mozes een tweede adem vindt nadat God hem vanuit het brandend braambos roept. Ook de fruitkweker vindt een tweede adem en draagt zorg voor de tot nog toe onvruchtbare vijgenboom.

Leden van groepen voor rechtvaardigheid en vrede en sociale organisaties hebben een betrokkenheid op lange termijn nodig, een tweede adem, om permanent geëngageerd te blijven. God geeft altijd die tweede adem.

In alles wat er gebeurt, kijken we stelselmatig naar de verantwoordelijkheid van anderen en minder kritisch naar ons eigen aandeel daarin. Als we een betere, vredevolle, rechtvaardige toekomst willen bouwen, dan moet ieder van ons verantwoordelijkheid nemen. Vergissingen begaan is zeer menselijk. Je kan vergissingen corrigeren (of herstellen). Echter, geen verantwoordelijkheid opnemen of die afschuiven op een ander is slecht en een schande.

Mozes kan niet anders dan zijn verantwoordelijkheid aanvaarden. Hij weet dat zijn volk in Egypte in slavernij leeft en hij mag niet vertrekken. In een brandende struik hoort hij de God van Abraham, Isaac en Jacob: "Ik heb de ellende van mijn volk gezien. Ik ken zijn lijden. Ik daal af om mijn volk te bevrijden." Mozes wordt geroepen om de situatie in de naam van God te keren. Een God die niet in woorden en beelden te vangen is. Mozes moet het doen met: "Ik ben die is."

Het evangelie omzeilt de verantwoordelijkheid niet. Jezus vertelt de parabel van de vijgenboom. De vijgenboom draagt geen vruchten; Jeruzalem is corrupt en speelt het spel van de grootmachten mee, het is geen stad van vrede. Jezus is streng, hij wijst op de slechte situatie, maar laat ook een opening naar een nieuw begin. Op die manier krijgt de vijgenboom een tweede kans en Jeruzalem een tweede adem.

Elke zondag tijdens de vastentijd komt het Exodus-thema terug, een symbool dat wijst op elke weg die van slavernij naar bevrijding leidt, van onrecht naar rechtvaardigheid, van geweld naar geweldloosheid. De verleidingen ontbreken niet op deze weg. Ondanks Gods voortdurende zorg bezwijken en sterven de joden in de woestijn. Ook christenen zijn niet immuun voor de gevaren van het kwaad. Hedendaagse vormen van kwaad zijn armoede, honger, uitsluiting, geweld, onderontwikkeling, discriminatie, racisme en meer.

Christenen moeten elkaar voortdurend inspireren en aanmoedigen om de menselijke waardigheid te verdedigen, zowel in menselijke groei als in menselijk lijden en sterven. Wederzijdse liefde moet de menselijke cultuur worden.

Lees de tekenen van de tijd

Dit heeft voortdurende voeding en 'herbronning' nodig; zoeken naar zingeving vanuit een Bijbelse traditie. Het evangelie vraagt ons om geregeld de tekenen van de tijd te lezen en te verklaren. Wat gebeurt er op dit moment in de wereld en wat is daarvan de diepere betekenis? Altijd de vraag durven stellen: hoe ziet onze samenleving er vandaag uit en wat moeten we doen om gezamenlijk alle mensen in die samenleving tot betere mensen te maken?

De niet aflatende inspanning van mensen om samen te leven met anderen en een echte samenleving te vormen veronderstelt dat het goede leven van de een ook bijdraagt aan het goede leven van een ander. Elkaar helpen is essentieel in dit proces. Dat gaat onder meer over zorg, welzijn, naastenliefde, medeleven, solidariteit en ondersteunen van elkaar.

Soms gaat het ook verder en is het iemands plicht om mensen in nood te helpen, ook 'onbekenden' in nood. Dat leidt vaak tot dilemma's: waar liggen de grenzen van de menselijke of individuele verantwoordelijkheid en waar begint de verantwoordelijkheid van de staat? Dilemma's zijn niet negatief of bedreigend, zij maken het leven eerder interessant.

Vrijwilligerswerk is als gist in het deeg

Pax Christi International is wezenlijk een vredesbeweging van vrijwilligers. De 'acte gratuite' (belangeloze daad) kan begrepen worden als een wezenlijke component van sociale betrokkenheid die vraagt om wederkerigheid, betrokkenheid, edelmoedigheid en verantwoordelijkheid. Vredestichters hebben altijd een tweede adem nodig. Tenslotte is vredeswerk jammer genoeg een onvoltooide agenda. Hun overtuiging en verantwoordelijkheid maakt hen tot makers van verandering volgens het Bijbelse beeld van "het gist in het deeg".

Werken aan rechtvaardigheid en vrede doe je vanuit het inzicht dat een mens geen solitair maar een sociaal wezen is en dat zijn of haar integrale ontwikkeling in de eerste plaats relaties nodig heeft om haar of zijn bestemming te vervullen.

Vrede bouwen is niet iets dat slechts voor en door 'professionals' gebeurt. Werken aan vrede is ieders verantwoordelijkheid. Vrede is ieders roeping. Daarom vragen we 'alle mensen van goede wil' om mee te werken. Het gemeenschappelijk kader is de nood aan een leven in vrede en gerechtigheid. Iedere persoon en bevolkingsgroep heeft recht op vrede en veiligheid. Ik ben zeker, overtuigd, dat ik me slechts veilig en goed kan voelen als anderen dat gevoel delen. Christelijk vredeswerk biedt een platform waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en communiceren en waar ze, belangrijk, eventuele onenigheden kunnen oplossen.

Het is een deugd om mensen bij elkaar te brengen. Een goede samenleving wordt gekenmerkt door een vruchtbare spanning tussen ruimte voor verscheidenheid en het zoeken naar gemeenschappelijk belang. Dat vraagt sociaal pluralisme opdat de diversiteit van het algemeen belang zich ten volle kan tonen.

Het terrein van rechtvaardigheid en vrede heeft niet enkel behoefte aan vele professionals, het heeft ook nood aan velen die leven vanuit een noodzakelijke verontwaardiging om betekenis te zoeken in en te geven aan het leven.

Nogmaals, wij worden uitgenodigd om dit 'vastenseizoen' van geloof, verzoening, edelmoedigheid, dienstbaarheid te beleven; een seizoen dat uitmondt in het Paasmysterie. Deze tijd is bedoeld om vruchten voort te brengen in ons leven.

Paul Lansu – Senior Policy Advisor Pax Christi International

Vertaling: Hugo Swinnen